

Komentar in karta: 1/95 SLA V492 'grbast'

Mojca Horvat

1. Gradivo

Za pomen 'tak, ki ima grbo', knj. *grbast* (*r*), je najpogostejše zapisan koren *pukl-*, na katerega se pripenjata priponi *-ast* in *-av*. Drugi najpogostejši je koren *grb-*, s ponami *-ast*, *-av*, *-ljen* in *po-*. Zemljepisno strnjeno je zapisan prevzeti leksem *gobast*. Drugi leksemi so še npr. *punkljast*, *punkljav*, *gombast*, *hulast*, *sprehuljen*, *prihuljen* in *izplečen*. Pri leksemih *gobič* in *pukelj* razen v točki T278, kjer je to pridevnik, ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali gre za samostalniško ali pridevniško poimenovanje. V posameznih točkah je zapisan opisni odgovor: *ven izraščen*, *ima gobo*, *ima grbo* in *ima borjo*.

2. Morfološka analiza

grbast(i) < **grb-ast-ŷ(-j-b)* ← **grb-a*, **grb-ŷ* 'grba'

grbav(i) < **grb-av-ŷ(-j-b)*

pogrbljen < **po-grbl-en-ŷ* ← **po-grb-i-ti* ← **grb-i-ti*

hulast < **xul-ast-ŷ* ← **xul-a* 'izbokla, izbočena, ukrivljena; izboklina'

sprehuljen < **sŷ-per-xul-en-ŷ* ← **sŷ-per-xul-i-ti* 'sključiti se' ← **xul-i-ti* 'biti sključen, sklonjen, držati se tako, da je hrbet rahlo izbočen'

prihuljen < **pri-xul-en-ŷ* ← **pri-xul-i-ti* 'sključiti se'

izplečen < **jŷz-pleŷ-en-ŷ* ← **jŷz-pleŷ-i-ti* ← **pleŷ-e* 'pleče'

izplečkani ← **jŷz-pleŷ-ŷk-an-ŷ-j-b* ← **jŷz-pleŷ-ŷk-a-ti*

kriv < **kriv-ŷ* 'usločen, poševen'

gubast < **gub-ast-ŷ* ← **gub-a* 'guba'

rebrnat < **rebr-ŷn-at-ŷ* ← **rebr-o* 'rebro'

slok < **sŷ-lŷk-ŷ* 'upogljiv, upognjen' ← **sŷ-lŷk-ti* 'upogniti' (← **sŷ* 'skupaj' + **lŷk-ti* 'upogniti')

pukljast(i) < **(pukl)-ast-ŷ(-j-b)* ← **(pukl)-ŷ* 'grba' ← avstr. bav. nem. *Puckel*, knj. nem. *Buckel* od 16. stol. v ljudskem jeziku 'grba'

pukljav(i) < **(pukl)-av-ŷ(-j-b)*

pukelj < **(pukl)-ŷ* ← avstr. bav. nem. *Puckel* 'grba'

punkljast < **(punkl)-ast-ŷ* ← **(punkl)-ŷ* 'sveženj' ← avstr. bav. nem. *Punkl*, knj. nem. *Bunkel* 'cula'

punkljav < **(punkl)-av-ŷ*

krofast < **(krof)-ast-ŷ* ← **(krof)-ŷ* 'krof', 'golša' ← srvnem. *kropf* 'golša', nem. *Krapfen* 'krof'

skručen < **sb-(kruč)-en-ъ* ← **sb-(kruč)-i-ti* ← srvnem. *krucke*, nem. *Krücke* 'berгла, kljuka'

gobast < *(*gob*)-*ast-ъ* ← *(*gob*)-*a* 'grba' ← furl. *gobe* 'grba', it. *gobba* 'grba', it. *gobbo* 'grbast', z morebitno ljudskoetimološko naslonitvijo na **gob-ast-ъ* (← **gob-a* 'goba')

gobič < *(*gob*)-*it-ъ*

gombast < *(*gomp*)-*ast-ъ*, dalje nejasno (etimom **gomp*- se pojavlja v osebnem imenu *Gomp* (Šekli 2008) – rinezem ali prevzeto kasneje iz neke furlanske predloge, ki ima še *m*)

kobat, nejasno, morda v zvezi s furl. *gobut*, *gubit*, *gobit* 'grbast', furl. *gobet* 'majhna grba, hrbet' z morebitno ljudskoetimološko naslonitvijo na **gob-at-ъ* (← **gob-a* 'goba')

zgušen, nejasno, morda *sb-(guš)-en-ъ* ← hrv. *guša* 'grlo, vrat, golša'

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *krofast* v T027, *gubast* v T128, *zgušen* v T291, *rebrnat* v T305, *slok* v T341 in *skručen* v T060.

Kot enkratnice s *hul-* so kartirani leksemi *hulast* v T108, *sprehuljen* v T184.

Kot enkratnica z *grb-* je kartiran leksem *pogrbljen* v T276.

Kot enkratnica s *pleč-* je kartiran leksem *izplečkan* v T383.

Kot pretvorbe s primitivi so kartirani leksemi *ima gobo* v T115, *ima grbo* v T156 in T300 ter *ima borjo* v T389.

Kot opis sta kartirana *vleče ga* v T383 in *ven zraščen* v T021.

Kot tretji ali nadaljnji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *grbast* v T233, T234, T304, *pukljav* v T291, T393, *pukljast* v T288, enkratnica *prihuljen* v T187 ter besednovrstno neustrezní odgovor *pukljavec* v T386.

4. Uporabljena dodatna literatura

EWUng; Šekli 2008

5. Primerjaj

SLA: V490 'šepav' (1/94); OLA: 1914; ALE: 210; SDLA-SI: /; ALI: 542; ASLEF: 1650; HJA: /